

**ESPURNES
BARROQUES**

MÚSICA I
EXPERIÈNCIES
AL TERRITORI
BARROC

Les Sonates del Rosari (I)

LINA TUR I

MUSICA ALCHEMICA

© Pablo Fernández Juárez

Dissabte 8 de juny del 2024, 11:30h.

Església de Santa Maria
PONTS (NOGUERA)

Valora'ns

LA TEVA OPINIÓ ENS AJUDA A MILLORAR

Escaneja aquest codi QR
i valora els concerts
d'Espurnes Barroques!

*Fes-te amic i consulta la resta de
programació d'Espurnes Barroques!*

ESPURNESBARROQUES.CAT

Heinrich Ignaz Franz von Biber (1644-1704)

Les Sonates del Rosari

Misteris de goig:

Sonata n. 1 en Re menor: 'L'anunciació', C 90

Sonata n. 2 en La Major: 'La visitació', C 91

Sonata n. 3 en Si menor: 'El naixement del Nen Jesús', C 92

Sonata n. 4 en Re menor: 'La presentació al temple', C 93

Sonata n. 5 en La Major: 'El Nen Jesús és trobat al temple', C 94

Misteris de dolor:

Sonata n. 6 en Do menor: 'L'agonia de Jesús a l'hort de Getsemaní', C 95

Sonata n. 7 en Fa Major: 'La flagel·lació del Senyor', C 96

Sonata n. 8 en Si bemoll Major: 'La coronació d'espines', C 97

Durada musical: 60' sense pausa

Notes al programa

Som a l'últim cap de setmana del festival d'enguany, a punt per escoltar la integral de les *Sonates del Rosari* que n'han articular la programació. Comptar amb Lina Tur per afrontar-les és una veritable efemèride per transitar del goig cap al dolor i finalment cap a la glòria. Precisament Lina Tur, en un dels seus escrits sobre aquestes *Sonates*, comença dient:

“Les *Sonates del Rosari* de Biber són una d'aquelles obres úniques en la història de l'art. En una Salzburg on encara se sentien els ressons del savi Paracels, a la ciutat que després acolliria el geni universal de Mozart, naixia una de les obres més singulars i exquisides que s'ha creat mai. I, curiosament, no hi va haver constància de la seva existència fins a l'any 1889, sent publicades per primera vegada a la Viena Jugendstil de 1905.”

Després de la recerca i del profund estudi que n'ha fet la violinista balear, el més pertinent ens sembla reproduir directament les seves paraules, repartint-les entre els dos concerts a través dels quals ens n'oferirà la integral. Sobre el seu autor, Tur ens n'explica el següent:

“Heinrich Ignaz Franz von Biber va néixer un 12 d'agost de l'any del Senyor de 1644 a la bohèmia ciutat de Wartenberg. De la seva vida en sabem poc, però els documents que ens la il·lustren ens el presenten com un virtuós del violí. Atesa aquesta condició, s'estima que va poder ser Schmelzer qui l'iniciés en els seus secrets. Algunes teories volen veure en el segon nom de Biber, "Ignaz" —que tanmateix no apareix a la seva partida de baptisme— el senyal de la seva possible presència de jove entre els jesuïtes. En cas de ser així, imaginem que el seu res del Rosari seria freqüent.

Fins el 1668, Biber va treballar a la cort del Príncep Johann Seyfried von Eggenberg a Graz i, després, a Kromeriz —justament on es conserva la seva coneguda *Sonata representativa*—, on va estar al servei del bisbe Karl Liechtenstein-Castelkorn. El 1670 va començar a treballar per a l'arquebisbe Maximilià Randolph von Khuenberg a Salzburg. Va arribar a ser nomenat Kapellmeister de la cort salzburguesa, on veuriem la llum obres immortals, encara que algunes devien haver-se originat a Kromeriz.

La seva fama va transcendir fronteres. Va fer gires de concerts presentant les seves obres i tocant-les de manera virtuosa. S'explica que, de vegades, feia els baixos de les seves esplèndides sonates amb el seu propi peu al pedaler de l'orgue, mentre que amb la seva inesgotable fantasia i els dits de les mans es dedicava a fer tirades i ornamentacions florides i exuberants amb el violí. Va gaudir, per tot això, d'una gran reputació en vida com a violinista, però a més va ser un compositor prolífic que, a diferència d'altres compositors, no només escriuria música instrumental, sinó també un bon gruix d'obra sacra, com Misses, Requiems i Motets.”

Pel que fa a les Sonates del Rosari, Lina Tur explica:

“Es calcula que serien compostes al voltant de 1676, i se les coneix com a Sonates del Misteri, Sonates Bíbliques o Sonates del Rosari. L'encarregat de compilar-les, va introduir un petit gravat al començament de cada una d'elles, realitzat potser especialment per a l'ocasió, amb una imatge al·lusiva a cadascun dels quinze misteris, cinc de goig, cinc de dolor i cinc de glòria.

Biber escriuria del seu propi puny, en llatí, aquesta formidable dedicatòria i declaració d'intencions a la primera pàgina del manuscrit:

Nobilíssim i Reverendíssim príncep,
Senyor, Senyor clementíssim,

et dedico amb tota humilitat aquesta Harmonia, que està consagrada al Sol de la Justícia i a la Lluna sense màcula, ja que ets la tercera Llum, que has rebut d'aquests dos astres divins. Com a fill resplendeixes amb una sacra dignitat, com a home cast defenses l'honor virginal de la Mare. Per això ets alimentat, com mereixes, amb el manà del cel de mans de Jesucrist, i ets alletat pròdigament per Maria la nostra Mare. Ella va prendre la primera lletra del seu santíssim nom i la va posar al començament del teu nom nobilíssim. D'aquesta manera Maria va engalanar Maximilià. Trobaràs aquí la meua lira de quatre cordes afinades de quinze maneres diferents en diverses sonates, preludis, allemandes, courantes, sarabandes, aries, xacones, variacions, etc., amb el baix continu, elaborades amb diligència i, segons les meves possibilitats, amb la major destresa. Si vols saber el motiu del meu procedir ho explicaré amb claredat: he consagrat tot això en honor dels XV sacres misteris, que tu tan ferventment promous.

A tu, nobilíssima altesa,
et dedico, prostrant-me, aquestes obres.

La Salzburg del príncep-arquebisbe Maximilià Gandolph, Comte de Kuenberg, estava plena de confraries del Sant Rosari, amb la qual cosa el seu res estava molt estès i es practicava amb assiduitat. El mateix arquebisbe donava suport a una de les confraries més influents, en la qual es conserven unes belles pintures que representen els quinze misteris de la vida de la Mare de Déu més una setzena amb l'àngel de la guàrdia, recobrint els murs de la sala de reunions de la confraria. Com a Kapellmeister del Príncep, sembla obvi pensar que aquesta obra li fos encarregada directament pel seu benefactor. Possiblement, i atès que, en aquesta època, l'ús de la música sovint afavoria la meditació sobre qualsevol tema (sobretot religiós), podem imaginar que tingués la funció d'acompanyar els fets que relaten les pintures, invocant aquestes imatges sobre les quals concentrar-se.”

Avui, a davant del retaule del Roser de Santa Maria de Ponts (un dels més monumentals que es conserven a Catalunya i veritable joia d'aquesta ciutat de la Noguera) escoltarem la primera part del cicle, fins al vuitè dels misteris. Als cinc misteris de Goig (que relaten escenes de la infantesa de Jesús), en seguiran tres de Dolor, fins a arribar a la Coronació d'Espines. Llegits des de l'òptica femenina de Maria (veritable fil narratiu del Rosari), no poden trobar millor lloc i data per interpretar-se que a l'inici de les lluïdes festes del Roser de Ponts.

Lina Tur Bonet – Espurnes Barroques

Fitxa artística i biografies

MUSICA ALChEMICA

Andrew Ackerman, *violone*

Jadran Duncumb, *tiorba*

Sara Águeda, *arpa*

Eugène Michelangeli, *clave*

Daniel Oyarzábal, *orgue*

Lina Tur Bonet, violí i direcció

LINA TUR BONET

Considerada internacionalment pel seu virtuosisme (*"fiery virtuoso"*, The Strad; *"verdadera violinista del diablo"*, Bayerische Rundfunk; *"superbement joué"*, Diapason; *"echte Virtuosity"*, Rondo); la seva musicalitat poc comuna (*"honest and heartfelt music-making"*, Gramophone; *"la violinista del alma"*, Sankei Shinbun); la seva barreja de creativitat (*"grande habileté à ornamenter, véritable feu d'artifice"*, Classica), energia (*"Lina shines"* San Diego Tribune) i rigor estilístic, (*"streng historisierenden Spielweise"* Rondo, *"palette de couleurs étendue, une rhétorique finement construite"*, Classica), Lina Tur Bonet ha desenvolupat una versàtil i personal carrera com a violinista i directora.

Des de molt jove ha treballat en ensembles de primer nivell mundial sota la batuta d'Abbado, Gardiner, Harding, Minkowski, Christie, Currentzis, Gatti, Marriner, Nagano, Biondi, Dantone, Goebel, Egarr o Carmignola i ha compartit escenari de música de cambra amb Zacharias, Pressler, de Figueiredo, Onofri o Kossenko, actuant a l'Òpera de Sidney, el Lincoln Center, el Bunkamura Hall, el London Proms o la Berliner Philharmonie. És concertino de Le Concert des Nations amb Jordi Savall i ha liderat Il Complesso Barocco, l'Orquestra del Liceu de Barcelona, Concerto Köln, Hofkapelle Munich, la ONE i un llarg etcètera. Dirigeix a Tafelmusik Toronto, Barokkanerne Oslo, Orchestre de Chambre Toulouse, Barroca de Sevilla, Orquesta del Festival de Montreal, Jerusalem Baroque Orchestra, Haydn Philharmonie Eisenstadt i Recreation Styriarte Graz. Com a solista actua al Wigmore Hall, Concertgebouw Amsterdam, Philharmonie Sant Petersburg, Potsdamer Festival, Trigonale Klagenfurt, Bachfest Leipzig, Potsdamer Festspiele, Musashino Hall Tokyo, Israel, NYC, Montreal Baroque, Musikverein, Konzerthaus Wien...

Els seus 18 CDs com a solista han estat elegits Best version per la BBC, Referencial per Gramophone, Mejor versión per a Radio France Musique i Scherzo, Recomendadas per les ràdios alemanyes, obtenint diversos Diapason d'Or, E de Scherzo, R de Ritmo i Melómano de Oro, Choc de Classica, Joker de Crescendo, 5* Rondó, 10 Luister, nominacions pels Opus Klassik i els ICMA. El seu enregistrament de Ravel fou Millor CD de l'any al Japó.

Recupera música inèdita, incloent-hi Vivaldi, Pisendel i Boccherini. Interpreta obres per a violí i orquestra del barroc, arribant fins a Mozart, Beethoven, Mendelssohn, Brahms, Chausson, Ravel, Bartok i Piazzolla.

És catedràtica de violí i viola barrocs a la MHS Franz Liszt Weimar.

MUSIca ALcheMIca

Semblant élaborer le discours dans l'exaltation de l'instant, MUSIca ALcheMIca porte son nom à merveille: Tur Bonet et ses partenaires inventent et déploient une palette inouïe de couleurs, de dynamiques souples ou percutantes. DIAPASON

Lina Tur és la fundadora i directora de l'agrupació **MUSIca ALcheMIca**, nascuda durant la seva estada a Viena. Va debutar a Vila Musica Mainz i al Festival de Potsdam amb l'òpera *Alessandro* de Händel, dirigida per Alan Curtis. La formació, reconeguda internacionalment gràcies a les seves premiades gravacions, neix de la idea d'interpretar músiques de tots els temps, així com abordar projectes multidisciplinars i pedagògics. La seva activitat es reparteix entre Europa, Amèrica i Àsia i compta entre les seves files amb grans intèrprets internacionals, essent un veritable grup de solistes.

MUSIca ALcheMIca ha actuat a Musashino Hall Tokyo, Potsdamer Festspiele, Early Music San Petersburgo, Innsbrucker Festwochen, Bach Biennale Weimar, Palazzo di Spagna Roma, Cappella dei Turchini Nápoles, Instituto Cervantes de Palermo, Teatro Cervantes Londres, Brecize Festival, Brunnenthal Festival, Sala de la ORF de Viena, Kartause Mauerbach, Festival de Chiquitos en Bolívia i als Festivals de Música Antiga de Santiago de Xile, Lima i Panamà. A Espanya, a l'Auditorio Nacional, Pórtico de Zamora, Fundación Juan March, FIAS Madrid, Música Antigua de Álava, Teatro Carlos III El Escorial, FeMAP, Festival de Mahón i als auditoris de Valladolid, Saragossa, Tenerife i Castelló.

Ha enregistrat música de Legrenzi, Biber, Bach i Händel per a la ràdio austriaca ORF; en viu per a la RTVE i la NHK japonesa, retransmesa mundialment. Els seus registres discogràfics inclouen sis premiatos CDs per a Pan Classics i 4 per a Glossa, rebent el Diapason d'Or en dues ocasions.

En la seva vessant multidisciplinar, MUSIca ALcheMIca ha col·laborat amb el poeta Antonio Colinas a *La Tumba negra*, amb l'artista Ángel Haro a *Folia* en residència artística del Centro Párraga i actua en importants museus i espais culturals com el MuVIM, el Matadero de Madrid o el MACE, integrant tècniques audiovisuals amb la seva música, en col·laboració amb videoartistes, pintors, cineastes, actors, orfebres i titellaires. També en projectes educatius internacionals a Panamà i a Bolívia, impartint classes magistrals i compartint escenari amb joves músics. Els vídeos de MUSIca ALcheMIca gaudeixen de gran estima pel seu caràcter artístic i innovador. El de la *Follia* de Corelli va ser presentat a Roma, Londres i RTVE amb gran èxit, així com un altre realitzat a Viena amb el productor Michael Seeber amb la *Sonata a Kreutzer* de Beethoven.

Tast gastronòmic

Cerveses La Vella Caravana - lavellacaravana.cat

La Solsonina - @la_solsonina_cafeteria

Verit Fruit - veritfruit.com

Amb el suport de:

Amb la col·laboració especial de:

Amb la col·laboració de:

Amb l'ajut de:

Cots i Claret · Oliva Torras · Alapont · Òptica Jané · La Mare Cultural · Instal·lacions AGE C · Oli Migjorn · Farmàcia Mª Teresa Comas Riu Farmàcia Òptica Casas · Òmnium Segarra · Gestoria Mas Solsona · Tegecom · Fòrumgestió Assessors · La Farga del Solsonès · ARTA Estany 2011 · Constructora de Solsona · Òmnium Segarra · Vidres Solsona · VAS · Tallers Ballús · Espar Sala · Knauf · Tèxtil Olius Koobin · Constructora del Cardoner · Fruits Taribó · Carnisseria Solvi · Càmping La Ribera · Antiga Casa Magí · Restaurant El Miracle Allotjaments El Miracle · Hotel Sant Roc · Hotel Bremon · La Mare de la Font · La Garriga de Castelladral · Càmping El Solsonès · Konvent Urbi Apartaments · Casa d'Espiritualitat del Miracle · Hostal de Pinós · Ke Diví restaurant · Acústic Barna · Amics de Vergós Guerejart Associació Riubrogent · Associació Amics de Coaner · Associació Pro Retaule de Salelles · Associació de Veïns de Salelles

Productors:

Cervesa La Pirata · Cafès Gener-November Tea · Flequers de Cardona · EssènciesCat · El Rosal · Ecomercaderet · Torrrons Vicens Celler Grau i Grau · Restaurant Casal de Castelltallat · Horta de cal Cinto · Celler Fargas-Fargas · Forn Jorba · Giulio Bulloni · Oli Migjorn Làctics Saborit · Caseus Afinadors · Forn Coma · Celler Abadal · Chocolate Factory · Celler Clos Dominic · Forn cal Pius · Inés Rosales Que rebenti la Baells · Especialitats Viñas · Restaurant Corpus · Forn l'Espurna · Vins - cava Piteus · Forn - Pastisseria Camps · Biolord Rostisseria Romina · La Fornera de Biosca · Celler Comalats · La Garbiana · L'Olivera · Cerveses La Vella Caravana · La Solsonina · Verit Fruit · Casa Dalmases · Aya Cacao · Eixarcolant · Pastisseria Flor de Neu · Celler Collbaix · El Moli

Mitjans col·laboradors:

